

Kirjallinen kysymys KK 485/2022 vp

Sinuhe Wallinheimo kok ym.

Kirjallinen kysymys alkoholin etämyynnistä ja Valviran toiminnasta

Eduskunnan puhemiehelle

Olemme tällä vaalikaudella tehneet useita kirjallisia kysymyksiä (mm. KK 638/2020 vp, KK 564/2020 vp) alkoholin etämyynnistä Suomessa. Syynä kysymysten jättämiseen on ollut huoli kansalaisten ja yritysten asemasta nykyisessä oikeustilassa. Nykytila, jossa alkoholin etämyyntiä koskevat säännökset ovat epäselvät, vaarantavat kansalaisten ja yritysten yhdenvertaisuuden ja pahimmillaan altistavat heidät viranomaisten mielivallalle.

Esimerkkejä tästä on jo nähty. Viimeksi kuluvan vuoden keväällä julkisuudessa käsiteltiin tapauksia, joissa erikoissyöttäjä päätti jättää syytteet laittomasta etämyynnistä nostamatta pitkän ajan kotimaisia viinialan yrittäjiä vastaan. Rikostutkintapyynnön asiassa oli tehnyt Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, joka epäili, että tutkintapyynnön kohteeksi joutunut yritys ja muut veroja Suomeen maksavat alkoholin nettimyynjät toimivat Valviran ohjeen vastaisesti ja harjoittavat luvaton vähittäismyyntiä Suomessa. Kuvaavaa oli, että kun päätös syyttämättä jättämisestä oli annettu, Valviran edustaja totesi julkisuudessa: "Minusta oleellista syyttäjän päätöksessä oli, että asiassa ei ole syytekynnyksen ylittävää näyttöä myynnin tapahtumisesta Suomessa."

Lisäksi kesän ja alkusyksyn aikana Valviran toimissa alkoholin etämyyntiin liittyen on paljastunut muitakin erikoisuuksia. On käynyt ilmi, että vuosina 2018—2022 Valviran etämyyntiä koskeva ohjeistus kansalaisille ja yrityksille on ollut kauniisti sanottuna vähintäänkin ristiriitaista. Kysyjille on annettu ohjeita, joissa välillä alkoholin osto on ollut sallittua ja välillä kiellettyä samalla, kun kysyjille on alleviivattu kotimaisen sääntelyn olevan näissä asioissa harmittavan epäselvä. Lopulta 5.9.2022 päivättyssä vastauksessa alkoholilaista vastaava virkamies on todennut, ettei Valviralla ole valtuutusta ottaa kantaa alkoholin etämyyntiin liittyvään kysymykseen.

Tilanne onkin kaikin tavoin kestämaton. Eduskunta edellytti vuoden 2017 alkoholilain uudistuksen yhteydessä (Eduskunnan vastaus EV 186/2017 vp), että hallitus selvittää etämyyntiä koskevat säännökset. Tässä työssä sekä edellinen että nykyinen hallitus ovat epäonnistuneet.

Tarvittavat muutokset lainsäädäntöön olisivat suhteellisen vähäisiä ja yksinkertaisia. Esimerkkinä lakialoite (LA 8/2021 vp), joka sisältää konkreettiset ehdotukset nykyisen epäselvän oikeustilan poistamiseksi. Säädösepäselvyyksien korjaamisen sijaan hallitus ja erityisesti sosiaali- ja terveysministeriö on valinnut strategiaksi sen, että alkoholin etämyynnin epäselvää oikeustilaa "täsmennetään" rikostutkintojen ja tuomioistuinten kautta. Nyt tuo tie on umpikujassa.

Valmis
5.0

Kirjallinen kysymys KK 485/2022 vp

Sosiaali- ja terveysministeriön ja Valviran toiminnan ja tulkintojen aiheuttamiin ongelmiin on herännyt myös EU:n komissio, joka on käynnistynyt asiasta EU-Pilot-menettelyn Suomea kohtaan. Tämän menettelyn lopputulosta odotetaan valmistuvaksi vielä tämän syksyn aikana.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä alkoholin etämyyntiin liittyvien epäkohtien korjaamiseksi lainsäädännössä ja kansalaisten sekä yritysten yhdenvertaisen kohtelun takaamiseksi tässä asiassa ja

mikä Valviran esittämistä etämyyntitulkinnoista on hallituksen virallisen näkemyksen mukaan se, jonka mukaisesti kansalaisten ja yritysten tulee toimia tilatessaan alkoholijuomia toisesta EU-maasta?

Helsingissä 22.9.2022

Sinuhe Wallinheimo kok
Mikko Kärnä kesk